

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 940 sahifa.

E'lom qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Majlis qonunchilik palatasi deputati

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlari va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Afraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokururasi boshqarma boshlig'i o'rinosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokururasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiy fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokururasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'naliishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vaskovich, Nazarov Nazirjon Narzilloyevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jlonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'satkichlarini aniqlashning nazariy jihatlari.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krisislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barxonon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarini samaradorligini baholash masalalari	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'satkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	
Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	

MUNDARIJA CODER JAHONI

O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni ..... Toshmurod Kulmanov	142
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari ..... Tursunova Dilnavo Islomovna	147
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish ..... Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	150
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari..... Allayor Norboyev Ismoilovich	159
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish..... Boltayev Abror Sayitmuradovich	162
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari..... Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	168
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish ..... Ikramov Nuriddin Kamoliddinovich	174
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari ..... Mamatyunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	179
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Aglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida ..... Raximbayev Akmal Azatboevich	185
Korxonalarni boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari ..... Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	190
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish ..... Salimov Dilshodbek Davronovich	195
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi..... Tillyaxodjayev Azizzon Aloxonovich	199
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari ..... Nilufar Umarova	203
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili ..... Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	207
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili ..... Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	213
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari ..... Meliyev Isroil Ismoilovich	220
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar..... Melikov Otabek Maxmadiminovich	227
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni..... Abdikarimov Islombek Ibragimovich	232
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar..... Avulchayeva Feruza Djurakuzyevna	237
Zadachi predmeta "ruskogo jazyka" na sovremennom etape ..... Adilova Solyioxon	243
Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati ..... Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	247
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari..... Gapparov Azim Qayumovich	252
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri..... Isayev Atabek Djurabayevich	258
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market..... Jurabek Sobirov	266
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili..... Kuldashev Sherzod Alimardonovich	270
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli ..... Mamadiyorova Dilorom Ravshan qizi	276
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili ..... Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	280
Improving Internal Control System ..... Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	287

Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMlar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiylari	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlari	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakulova	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoqxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abdulkarim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida	
davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimatova Mashhura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	
Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishi tatbiq etish istiqbollari	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda	
raqamli texnologiyalardan foydalanish	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari	405
Yo'idosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Abdullahanova Gulbahor Sattarovna	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilhomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarova	

Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
“Sirdaryo” va “Sirdaryo-Farm” erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalar erishgan yutuqlari, berilgani imtiozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to‘g‘risida	444
Davlayev G‘olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta’siri	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O‘zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish	461
Ismailov Alliyor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции	465
Исройлов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globallashuvi sharoitida xo‘jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug‘urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане	490
Курляйниди Константин Иванович	
Xo‘jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag‘laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish	497
Mahmudova Go‘zal Samadjon qizi	
Muqimiyl ijodiDA milliy uyg‘onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан	509
Хайдаров Зохир Шаривович , Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохир Зода	
Inson kapitalida mujassam bo‘lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o‘rni va roli	514
Mamatyunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O‘zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag‘allikni qisqartirishning innovatsion yo’llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o‘g‘li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari	545
Fayziyeva Dilafruz Shuxratovna	

“Авеста” – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович , Садиков Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyoirova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfeli jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Buxgalterskiy учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Каҳрамоновна	
O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruvi tizimini takomillashtirish yo'llari	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va quyta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abdusakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish.....	628
Ostonokulov Azamat Adukarimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'lomitlarida ratsional g'oyalalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	

Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlari va iqtisodiy asoslari	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	
O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda anderrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish.....	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarning moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Ocenka rezul'tatov reformati buxgalterskogo cheta v Respublike	753
Kiliçeva Farida Beşimovna, İrmuxamedova Müslima Dilşodovna	
Эфективность programms sootvetstvija v razlichnykh kompanijakh	757
Ahmedov Behzod Ahmedovich	
Эlementy sistemy vnutrennego kontrolya v vybrannom finansovom institutute	762
Xasanov Xakramon Ahmadjanovich	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles.....	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	
Sug'urta kompaniyalarida asosiy samaradorlikning muhim ko'rsatkichlari ahamiyati va tansifi.....	788
Sharipova Durdona	
Globalashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqarish.....	793
Mirzayev Musurmon Umidullayevich	
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	797
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	
Oziq-ovqat mahsulotlari bozorining rivojlanish metodologiyasi.....	801
Meyliyeva Dilnoza Boboniyoq qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida budjet mablag'laridan samarali va aniq foydalanishni ta'minlashga qaratilgan eng muhim qaror va u haqida ayrim mulohazalar	806
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Surxondaryo viloyatining turizm salohiyatini rivojlantirish.....	809
Ravshanov To'ylı Gulmurodovich	
Investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati va ahamiyati	814
Rizayeva Kumush Mexriddin qizi	
Использование маркетинговых исследований в маркетинговой деятельности предприятий.....	818
Mamatkulova Shoirda Jalalovna	
Расширение возможностей зелёной энергетики и её роль в устойчивом развитии предпrijatiy energeticheskoyi otрасли Uzbekistana	824
Allaeva Gulychexra Jalgasovna, Xakimjanova Suraiyé Xabibullaeva	
Aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini boshqarish tamoyillari	829
Shermuhamedov Akmal Komiljonovich	
Turizm transport infratuzilmasini baholash imkoniyatlari va tashkiliy-iqtisodiy mehanizmlarini takomillashtirish muammolar.....	835
Agzamov Shaxboz Akmalovich	

Mamlakatimiz tijorat banklari faoliyatida biznes ekotizimini tashkil etish yo'llari.....	839
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
O'zbekiston oliv ta'lif muassasalarida axborot-resurs markazi faoliyatini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan tizimli islohotlar tahlili.....	844
Qurbanova Muazzam Fazliddinovna	
Razvitiye transportnoy sfery v usloviyah cifrovizatsii ekonomiki.....	847
Akbarova Laylo Upashewna	
O'zbekiston Respublikasining 2024-yilgi soliq qonunchilik hujjatlariga kiritilgan asosiy o'zgarish va soliq imtiyozlari berish tartibini takomillashtirish masalalari.....	853
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
O'zbekistonda elektron tijoratni yuritish va tartibga solishning me'yoriy-huquqiy asoslari.....	860
Satvaldiyev Ulugbek Kamilovich	
Korxonalarning innovatsion faoliyatini moliyalashtirish yo'nalishlari	866
Shayakubov Shaxzod Shakabilovich	
Yetakchi xorijiy ilmiy tashkilotlarga qisqa muddatli ilmiy stajirovkalarga yuborilgan yosh olimlarning tahlili....	871
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Global iqlim o'zgarishining iqtisodiy ta'sirini baholash modellari.....	875
Elov Ashrafjon Asqarjon o'g'li	
Vliyanie prymykh inostrannix investitsii (PII) na ekonomiku Uzbekistana.....	880
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Budgetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish.....	885
Ostonokulov Azamat Adukarimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Iqtisodiyot tarmoqlarining tarkibiy o'zgarishlarini iqtisodiy o'sishga ta'sirini baholashning nazariy asoslari	893
Kaxorova Anora Nusratovna	
Ocenka rezul'tatov reformy buxgalterskogo cheta v Respublike Uzbekistan.....	897
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухamedova Muslima Dilshodovna	
Optimizing Lumbar Spinal Fusion with Cellular Technologies	902
Aripkhodjaev Fuzuliddin Ziyaviddinovich	
Qo'shilgan qiymat solig'ini budgetdan qaytarish tartibini takomillashtirish	909
Qurbanov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:	
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	913
Sultonboyeva Munira Baxodirovna	
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari.....	919
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari.....	925
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Cifrovizatsiya v doshkol'nom obrazovanii: mehanizmy upravleniya dlya povysheniya kachestva.....	929
Хайдаров Рустамбек Юлчибаевич	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzallikkleri.....	935
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	

MOLIYAVIY MENEJMENT TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich

PhD, Toshkent moliya instituti dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari faoliyatida moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy rivojlanish tendensiyalari tahliili o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli iqtisodiyot, moliyaviy menejment, elektron xizmatlar, naqd pul aylanmasi, raqamli transformatsiya, moliyaviy integratsiya, Finance 4.0, raqamli texnologiyalar, Front-End, Back-End.

Abstract: In this article, the theoretical and practical development trends of the use of modern digital technologies in the transformation of the financial management system in the activities of small business and private business entities are analytically studied.

Key words: Digital economy, financial management, electronic services, cash circulation, digital transformation, financial integration, Finance 4.0, Digital technologies, Front-End, Back-End.

Аннотация: В данной статье аналитически изучены теоретические и практические тенденции развития использования современных цифровых технологий при трансформации системы финансового управления в деятельности субъектов малого бизнеса и частного предпринимательства.

Ключевые слова: Цифровая экономика, финансовый менеджмент, электронные услуги, денежное обращение, цифровая трансформация, финансовая интеграция, Финансы 4.0, цифровые технологии, Front-End, Back-End.

KIRISH

Raqamli transformatsiyalashuv tadbirkorlik subyektlari faoliyatida korxonalarining moliyaviy resurslarini shakllantirish, taqsimlash va qayta taqsimlash jarayonlarini yangi davr talablari asosida takomillashtirishni taqoza etmoqda. Bu borada Prezidentimiz Sh.Mirziyoyevning "O'zbekistonda faqat raqamlashtirish orqali tannarxni tushirish mumkinligi"ni ta'kidlaganliklari ham bejizga emas [1]. Bu esa o'z navbatida, moliyaviy menejmentning an'anaviy uslublaridan tubdan farq qiladigan raqamli uslublarni joriy etishni talab qilsa, bir vaqtning o'zida bugungi kundagi tovar hamda xizmatlarning sifat va tannarxini belgilashda bozor munosabatlariiga muvofiq tarzda amalga oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Raqamli transformatsiya jarayonlari endilikda nafaqat ishlab chiqarish, balki moliya va bank sohalarida ham yangi texnologiyalardan faol foydalanuvchiga aylanibgina qolmasdan, zamonaviy iqtisodiyotning qiyofasini tubdan o'zgartirmoqda. Shu nuqtai nazardan, raqamli texnologiyalar hayotning barcha sohalariga sezilarli ta'sir ko'rsatishini hisobga oladigan bo'lsak, raqamli marketingning moliyaviy menejment tizimiga bog'liq jihatlarini aniqlash masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda.

Yuqoridagilarni umumlashtirgan holda aytishimiz mumkinki, bugungi raqamli iqtisodiyot sharoiti "Digital marketing" texnologiyalari orqali moliyaviy menejment tizimining maqbul arxitekturasini yaratish, raqobatbar-dosh mahsulot ishlab chiqarishni tashkil etish, ishlab chiqarish va tashkiliy jarayonlarning moslashuvchanligiga erishish, korxonaning investitsion jozibadorligini oshirish, korxonalarining iqtisodiy samaradorligini kafolatlay-digan moliyaviy boshqaruv tizimiga o'tish zarurligini ko'rsatadi.

Bu borada "Business School Of Hunan" universiteti professori Zhu, Xiangping moliyaviy menejment tizimida raqamli marketing texnologiyalarining o'rni xususida to'xtalar ekan, avvalo, naqd pul aylanmasining o'sishi, mamlakatlar va mintaqalar o'rtaсидаги moliyaviy raqobatni kuchaytirishi, moliyaviy integratsiya jarayonlariga ta'siri, kapital bozorlarida yangi vositalarning yaratilishiga hamda moliyaviy transformatsion o'zgarish-larga sabab bo'lishini ta'kidlab o'tadi [2].

Fikrimizcha, yuqorida keltirilgan olimlarning ta'kidlari ayni dunyo iqtisodiyotining “Beshinchi sanoat inqilobi” ga yuz tutayotgan bir sharoitda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy samaradorligini oshiradi hamda korxonalarning barqaror daromadlarining o'sishiga erishuvini ta'minlabgina qolmasdan, jahon bozoriga kirish imkonini yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketingni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar bir qator xorijlik olimlarning ilmiy tadqiqotlarida o'z aksini topgan. Xususan, Miao Zhenlong^[3], Hai Li^[4], Savostyanova A. A., Zavyalova N. B.^[5], Burgonov O. V., Mixaylov E. V. larning^[6] asarlari, sun'iy intellekt, Big data, raqamli platformalardan foydalangan holda moliyaviy menejment tizimlarini modellashtirish muammolari Liu Bochuan^[7], Augustyn Marcjanna M.^[8], Martynov L. M.^[9], Smirnova A. A. larning^[10] ilmiy ishlarida hamda moliyaviy boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonlarini avtomatlashtirishga imkon beradigan axborot texnologiyalarini smart (aqilli) tizimlardan foydalanish istiqbollari Shigapova A. F.^[11], Tronina I. A., Tatenko G. I.^[12], Iurieva L. V.^[13], Guet, Pol M.^[14] larning ishlarida batasfil yoritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

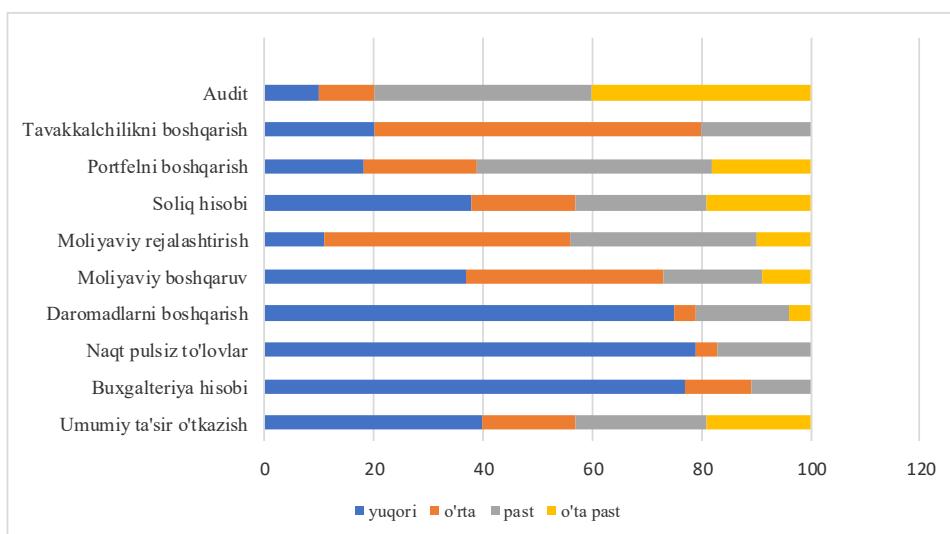
Maqolani tayyorlashda nazariy va amaliy o'rganish, tizimli tahlil va yondashuv, so'rovnama, statistik kuza-tish, taqqoslash, statistik guruhlash, mantiqiy va tarkibiy tahlil qilish yondoshuvlaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda tadqiqotchilar va mutaxassislar asosan raqamlashtirish jarayonini mamlakat iqtisodiyotiga ta'sirini chuqur o'rganishga e'tibor qaratishmoda. Biroq tadbirkorlik subyektlari faoliyatida moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketingdan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari, tadbirkorlik subyektlari faoliyatida raqamli marketing texnologiyalarining usul va vositalarini qo'llash bilan bog'liq asosiy masalalar e'tibordan chetda qolmoqda.

Guvohi bo'layotganimiz, raqamlashtirish jarayonini boshdan kechirayotgan XXI asr har bir ijtimoiy-iqtisodiy munosabatga raqamli muhitni olib kirishni talab qilmoqda. Rivojlangan xorijiy davlatlar amaliyotida axborot-texnologik platformalarda faoliyat ko'rsatayotgan raqamli iqtisodiyotning jadal o'sishi rivojlanayotgan davlatlar oldiga bunday platformalarning yangi modellarini yaratish zaruratiniz taqozo etmoqda. Olimlarning fikrlariga ko'ra, raqamlashtirish jarayonining mamlakat iqtisodiyotiga kirib, takomillashtib borishi transmilliy korporatsiyalarning mamlakat mintaqaviy va milliy iqtisodiyotdagи rolini sezilarli darajada oshiradi.

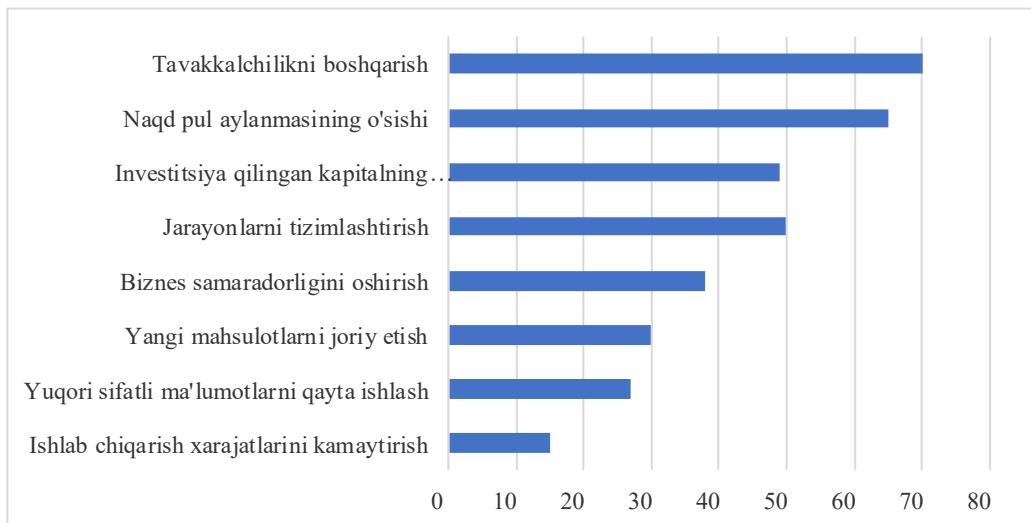
Shuningdek, “McKinsey” ekspertlarining statistik ma'lumotlariga ko'ra, bugungi kunda, jahon YalMning qariyb 10% raqamli aktivlarga to'g'ri keladi, shu bilan bir qatorda, ularni ishlab chiqish sur'ati jahon iqtisodiy o'sishining 30%iga teng deb baholangan^[15]. Albatta, raqamlashtirishdan maksimal foya olishni istagan davlat, zaruriy yuqori texnologik mahsulotlarning bozorini yaratishi va uning faoliyatini qo'llab-quvvatlashi lozimdir. Xususan, xorijiy iqtisodchilardan T.Ablyazov va V.Asualning fikricha, raqamli transformatsiya jarayoni mavjud biznes modellarni takomillashtirish, shuningdek, ish samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanishni anglatadi. Ushbu jarayon innovatsion texnologiyalarni doimiy ravishda joriy etishni o'z ichiga olib, bu butun iqtisodiyotni to'liq raqamli o'zgartirishga olib keladi^[16].

1-rasm: Moliyaviy menejmentda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi

Dunyodagi yetakchi kompaniyalarning moliyaviy boshqaruvida raqamli texnologiyalardan foydalanish amaliyotini tahlil qilish samaradorlikning sezilarli darajada oshishini aniqlash imkonini berdi. Bu borada olib borilgan tadqiqotlar natijasi 1-rasmdagi ma'lumotlarda ifodalangan. Unga ko'ra, raqamli texnologiyalardan foydalanish buxgalteriya hisobiga 77,0 %, naqd pulsiz to'lov larga 79,0 %, daromadlarni boshqarishga 75,0 %, tavakkalchilikni boshqarishga 60,0%, moliyaviy rejalashtirishga 45,0 % ta'sir ko'rsatishi aniqlangan.

2-rasm: Raqamli texnologiyalarning moliyaviy menejmentga ta'siri

Nemis olimasi professor Anne Gfrerer o'z tadqiqotlarida tadbirkorlik subyektlar faoliyatida raqamlashtirishning asosiy kamchiliklari sifatida innovatsiya, boshqaruva va tashkiliy texnologiyalardan to'laqonli foydalanish imkoniyatining cheklanganligi bilan ifodalaydi. 2-rasmga ko'ra, tadbirkorlik subyektlari faoliyatidagi moliyaviy menejment tizimida raqamli marketingdan foydalanish holati ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish 15,0 %, yuqori sifatli ma'lumotlarni qayta ishlash 27,0 %, yangi mahsulotlarni ishlab chiqish 30,0 %, biznes samaradorligini oshirish 38,0 %, jarayonlarni tizimlashtirish 50,0 % investitsiya qilingan kapitalning rentabelligini oshirish 49,0 %, naqd pul aylanmasining o'sishi 65,0 % va risklarni boshqarishni yaxshilash 70,0 %ga oshishiga olib kelishi isbotlangan.

Bundan kelib chiqadiki, tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga raqamli marketingni joriy etilishi moliyaviy boshqaruva tizimida qayd etilgan barcha ma'lumotlarni real vaqt rejimida tahlil qilish, vaqt va pulni tejash, qiymat zanjirlarini optimallashtirish orqali samaradorlikni oshirish imkoniyatini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tahlil natijalari va xulosalar asosida tadbirkorlik subyektlari faoliyatida moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketingni takomillashtirish bo'yicha quyidagi xulosalar shakllantirildi:

Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing texnologiyalarining xususiyatlari bir-birini to'ldirib turishini e'tiborga olgan holda, bozorni o'rganish, iste'molchilarni segmentlash, marketing strategiyalarini ishlab chiqish bilan bog'liq jarayonlar – jalb qilish, kommunikatsiya, konversiya hamda monetizatsiya bosqichlari orqali amalga oshirilishi zarurligi asoslab berildi.

Iste'molchi tovarning sifat talabi, estetik talabi, ishlab chiqarish talabi, ishonchlilik talabi, ergonometrik talabi, ekologik talabi, xavsizlik talabi va tovar modifikatsiyasiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rsata olishi mumkinligi DML (Digital marketing location) modeli asosida aniqlandi.

Kompanianing rivojlanishiga ta'sir qiluvchi ichki va tashqi omillarni baholash uchun strategik rejalashtirishning SWOT va PESTEL tahlil usullari kuchli va zaif tomonlarini baholash, rivojlanish istiqbollari va tashqi tahdidlarni aniqlash, xodimlarning mehnat unumdorligini optimallashtirish, raqobatbardoshlik potensialini maksimal darajada oshirish va xavflarni minimallashtirishda yordam berishi aniqlandi.

Tadbirkorlik subyektlari faoliyatida raqamli platformalarni joriy etishdagi moliyaviy va texnologik resurslarning talab etilishining spetsifik jihatlari va ularning paydo bo'lish sabablari hamda manbalarini o'rganish natijasida tadbirkorlik sohasida milliy "Raqamli tadbirkor" platformasi ishlab chiqildi.

Virtual Reality marketing texnologiyalari yordamida potensial mijozlar va xaridorlarga tanlangan mahsulot dizayni va konstruksiyasini masofadan turib, mobil ilovalar, smartfon yoki planshet yordamida vizualizatsiya qilish hamda tajriba o'tkazish, shuningdek, xatolarni o'z vaqtida aniqlash va tuzatish imkonini beradi. Ushbu

texnologiyadan foydalanish vaqt va pulni tejabgina qolmasdan, korxonalarning onlayn faoliyatini davom ettirishga xizmat qilishi aniqlandi.

Kichik biznes va xususiy tadbirdorlik korxonalarining marketing faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari hamda tadbirdorlik subyektlarning raqamli marketing tendensiylarini o'z faoliyatlariga joriy etishning samarali yechimi ijtimoiy tarmoqlardan (Facebook, Twitter, Mesenger, Linkedin, Instagram, Telegram) foydalanish ekanligi aniqlandi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://daryo.uz/2023/12/20/ozbekistonda-faqat-raqamlashtirish-orqali-tannarxni-tushirish-mumkinligi-aytildi>
2. Zhu, Xiangping Analysis on the Application of Cause Intelligence Financial Management System Based on Artificial Intelligence Environment // Journal of physics. Conference series. 2021. Volume 1881: Issue 3; pp 134-156.
3. Miao, Zhenlong Digital economy value chain: concept, model structure, and mechanism // Applied economics. 2021. Volume 53: Number 37; pp 4342-4357.
4. Hai, Li Data Mining of Enterprise Financial Management Based on AHP // Journal of physics. Conference series. 2021. Volume 1881: Issue 1; pp 14-19.
5. Савостьянова А.А., Завьялова Н.Б. Идентификатсия рисков цифровой экономики // Человеческий капитал и профессиональное образование. 2021. № 1 (35). С. 51-60.
6. Бургунов О.В., Михайлов Е.В. Влияние цифровой экономики на приоритетные направления регулирования предпринимательской деятельности // Экономика и управление. 2021. –Т. 27. –№ 5. –С. 345-354.
7. Liu, Bochuan Research on Enterprise Financial Management Supervision Mode Based on Data Mining // Journal of physics. Conference series. 2021. Volume 1881: Issue 1. –pp 56-62.
8. Augustyn, Marcjanna M. Competing models of quality management and financial performance improvement // The service industries journal. 2021. Volume 41: Number 11-12; pp 803-831.
9. Мартынов Л.М. Менеджмент в условиях цифровой экономики // Экономика и менеджмент систем управления. – 2021. – № 1 (39). –С. 49-56.
10. Смирнова А.А. Изменения в менеджменте организаций под влиянием мегатрендов цифровой экономики на примере компании ПАО «Газпром» // Проблемы теории и практики управления. –2021. –№ 5. –С. 160-173.
11. Шигапова А.Ф. Система менеджмента качества организаций в цифровой экономике // Вестник магистратуры. –2021. –№ 4-1 (115). –С. 57-58.
12. Тронина И.А., Татенко Г.И. Вопросы развития инструментов и методов менеджмента промышленных предприятий в цифровой экономике // Экономические и гуманитарные науки. –2021. –№ 5 (352). –С. 75-84.
13. Iurieva, L V. Financial Stability Management of an Industrial Enterprise Based on the Formation of Signal Indicators // IOP conference series. Earth and environmental science. 2021. Volume 666: Issue 6. –pp 56-61.
14. Guet, Paul M. Risk Management in Financial Institutions: A Replication // The journal of finance. 2021. Volume 76: Number 5. –pp 2689-2707.
15. <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/the-economic-potential-of-generative-ai-the-next-productivity-frontier#introduction>
16. <https://cyberleninka.ru/article/n/klyuchevye-napravleniya-tsifrovoy-transformatsii-stroitelnyh-organizatsiy/viewer>

Yashi

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

